

„Ezeréves a magyarországi iskola”

Az alapítvány első nyilvános pályázatáról

A magyarországi iskoláztatás közelgő millenniumáról és az évfordulóval kapcsolatos tervekről a közelmúltban adtunk áttekintést. A *Könyvtáros*ban közzétettük az „1000 éves a magyarországi iskola” alapítvány felhívását, amely a pedagógiai múzeum fejlesztését, az állandó magyar iskola-történeti kiállítás megszervezését és más millenniumi rendezvények ösztönzését, segítését tartja feladatának, és ehhez kért támogató hozzájárulásokat. Az alapítvány vagyonának örvendetes gyarapodása lehetővé tette az első nyilvános pályázat meghirdetését. A pályázati felhívás szintén napvilágot látott – más orgánumok mellett – a *Könyvtáros* hasábjain is.

A pályázatra 172 pályamunkát küldtek be – az ország minden tájáról, sőt határainkon túlról is. A pályázatok benyújtói nagyrészt – a szakma minden ágát, területét képviselő – pedagógusok, illetve oktatási intézmények, köztük jó néhány szakképzési és felsőoktatási intézmény, de találkozhattunk országos és helyi közgyűjteménnyel, szép számban könyvtárak, önkormányzati és egyházi intézmények, személyek pályamunkáival is. A pályamunkák túlnyomó többsége szakmailag megalapozott, gondosan kidolgozott, indokolt igényeket tartalmazott.

Március közepétől közismert könyvtári és múzeumi szakemberek dolgoztak két munkacsoportban az érdemi elbírálásra javasolt pályamunkák szakmai értékelésén. (A történeti hitelesség kedvéért közlöm a szakmai zsűrik névsorát: a könyvé-

szeti témájú neveléstörténeti pályamunkákat *Ottovay László, Kertész Gyula és Jáki László*; a múzeumi tárgyakat *Nagy László, Farkas Attila és Szathmáry Sarolta* értékelték.) Részletes szakmai javaslataik, ajánlásuk után az alapítvány kuratóriuma 1992. június 2-án döntött az ez évi pályázat eredményéről, az elismerésre javasolt pályamunkák támogatásáról.

A kuratórium végül is mintegy 2,5 millió forintos támogatás odaítéléséről dönthetett. A következőkben – a további érdeklődés felkeltése, a következő évi pályázatok beharangozása és tartalmi befolyásolása érdekében is, rövid tartalmi összefoglalást adunk – elsősorban a könyvészeti vonatkozású – díjazott pályamunkákról.

Első helyen – a pályázati felhívás szellemében – a magyar neveléstörténet könyvészeti, kéziratos és levéltári forrásainak feltárására és közreadására irányuló szándékokat emelhetjük ki. Már csak azért is, mert ezen a téren igen nagyok a magyar neveléstörténet adósságai, hiszen a *Monumenta Hungariae Pedagogica* gondolata az 1870-es évektől, *Kiss Áron* nagyra törő tervei óta – sok-sok részeredmény ellenére – megvalósulatlan. Ezek a vállalkozások többnyire összhangban vannak az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeumban folyó neveléstörténeti forráskutató és kiadó tevékenységgel, ami a „Kulturális hagyományok ápolása” című TS-kutatási program ösztönzésére az 1980-as évek derekán indult el az intézményben. Ebben a téma-

körben összesen 23 pályamunka támogatásáról döntött a kuratórium – 820 ezer forint értékben.

Az ide kapcsolódó pályamunkáknak csaknem a fele országos jellegű – és országos jelentőségű forrásfeltáró és -feldolgozó tevékenység. Közülük különösen az iskolai értesítők OPKM-ben megkezdett könyvészeti feltárásának a folytatása (bibliográfiai feldolgozás, számítógépes repertorizálás) ígér nagy szellemi hasznot, hiszen ezekben az 1849 és 1949 között minden középiskola, de más intézmények által is évente rendszeresen megjelentetett füzetekben a magyar iskola-, nevelés- és művelődéstörténet feltáratlan kincseshányaja rejtőzik. Hasonlóképpen fontos az olyan jelentős szakmai orgánум részletes – és korszerű számítástechnikai eszközökkel történő – tartalmi feltárása, repertorizálása, mint az Eötvös alapította *Néptanítók Lapjái*. Támogatást kapott a magyar neveléstörténet adatbázisának, elsőként a magyar neveléstörténeti bibliográfia helyi, iskolatörténeti vonatkozású tételeinek számítógépes rögzítése, a Néprajzi Múzeumban található iskola- és neveléstörténeti források jegyzékbe vétele, a Kolozsvári Egyetemi Almanach (1581–1919) bibliográfiai gyűjtőmunkája, továbbá a gyermek és ifjúsági mozgalmak története Zánkán őrzött kéziratának regisztrálása.

Jelentős helyi és regionális jellegű, tartalmilag és módszertani szempontból egyaránt figyelemre méltó, esetenként modell értékű pályamunkák kaptak még támogatást ebben a kategóriában. Ezek közül Bács-Kiskun megye iskolatörténeti adattára, valamint a Veszprém megyei számítógépes iskola- és neveléstörténeti adatbank-érdemel elsőként említést. Dokumentumértékűnek ígérkezik a Csongrád megyei tanyai tanítókkal tervezett magnós interjúsorozat, továbbá a klebersbergi iskolaépítés Bács-Kiskun és Heves megyei eredményeinek több szempontú regisztrá-

lása. Túlmutat helyi jelentőségén Sárospatak iskola- és művelődéstörténeti forrásainak tervezett számbavétele, a soproni evangélikus líceum történetének forrásgyűjteménye, a váci egyházmegyei könyvtárban őrzött régi tankönyvek számbavétele, valamint a sajóvelezdi egyházi iskolák történeti forrásainak felkutatása.

A magyar pedagógus-arképcsarnokot gyarapítja két jelentős – bár kevéssé ismert – nevelő életrajzi adatainak és szakirodalmi munkásságának feldolgozása: a rajzpedagógus *Paál Ákosé*, valamint a szakirányú nőnevelés, a női kereskedelmi képzés terén úttörő *Takaró Gyuláné Gáll Beatrixé*.

„A neveléstörténet tárgyi emlékei; gyűjtésük, feldolgozásuk és gyűjteménnyé szervezésük” témakörben 22 pályázot nyert – összesen 1 050 000 forint támogatást.

Ezen pályázatok első csokrát olyan

gyűjtemények, országos jelentőségű helyi, illetve regionális állandó, vagy időszakos támogatása jelenti, amelyek – a millenniumi rendezvények programjába illeszkedve – a magyar iskolatörténet egy-egy jelentős metaszetét, mozzanatát, fejezetét kívánják közönség elé tárni. Ide tartozik az olvasás- és írástanítás történetét 1777-től napjainkig bemutató – a közelmúltban megnyílt – tatabányai és a Várpalotán tervezett kémiatanítástörténeti kiállítás. A váci Cházár András Óvoda, Általános Iskola és Diákotthon iskolatörténeti gyűjteménye egyben a hazai siketnéma oktatást bemutató országos gyógypedagógiai kiállítás alapja lehet.

A pályázat egyik legjelentősebb vállalkozásának tűnik az a program, amely – az OPKM-ben, valamint több országos közgyűjteményünkben őrzött iskola-, oktatás- és neveléstörténeti vonatkozású fotógyűjtemények

feldolgozásához és számítógépes nyilvántartásához kért és kapott alapítványi támogatást.

Ugyancsak kiemelkedő vállalkozásnak tartjuk azt a pályázatot, amely Veszprém megye építészeti- és művelődéstörténeti szempontból jelentős iskolaépületeinek a feltérképezését és egy történetileg megalapozott, bőségesen illusztrált iskolakataszter kiépítését ígéri.

Kilenc pályázat foglalkozik – összesen 460 000 forintos támogatással – a magyar iskolaügy nemzetközi kapcsolataival és a határokon túli magyarság iskolaügyének történetével.

Az újkori magyar egyetemjárás közép-európai forrásainak feltárására vállalkozó nagyszabású sorozathoz kapcsolódik a debreceni kollégium diákjainak a jénai, a heidelbergi és a göttingeni egyetemeken a XVIII–XIX. század fordulóján folytatott tanulmányait feltáró munka, továbbá a debreceni peregrinusok (=vándordiókok) iratainak és a soproni diákok peregrinációs leveleinek a feldolgozása.

A pályázatok vázlatos tematikai áttekintése is mutatja az érdeklődés sokszínűségét és a vállalkozás imponáló méreteit. Reméljük, hogy a programok megfelelnek a várakozásnak és érdemi hozzájárulást jelentenek millenniumi szándékainkhoz, terveinkhez.

A pályázatot 1993-ra is kiírjuk. A sikeres folytatás alapvető feltétele azonban, hogy bővüljön az alapítvány rendelkezésére álló, támogatásra fordítható vagyon. Ezért kérjük változtatlanul mindazokat a személyeket, szervezeteket és intézményeket, akik, illetve amelyek felelősséget éreznek és vállalnak a millenniumi programokért, hogy az eddigiekhez hasonlóan segítsék alapítványunk törekvéseit, a többi között a millenniumi pályázat eredményes folytatását a következő években is. (Kultúr-bank Rt. 219–98894/10092–5012)

Kelemen Elemér

Gyermek- és ifjúsági irodalom az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum állományában

Az Országos Pedagógia Könyvtár és Múzeum igen gazdag és rendkívül értékes gyermek- és ifjúsági irodalmi különgyűjteménnyel rendelkezik. A gyűjtemény megalapozása elődkönyvtáraink érdeme. 1958-ban, amikor újra létrejött az Országos Pedagógiai Könyvtár, induló állományában már jelentős gyűjteményként volt jelen a hazai és a külföldi gyermekirodalom.

Az elődök gyűjtőmunkáját – s természetesen a miénket is – az az alapvető cél vezérelte, hogy a pedagógia, a pedagógus számára nélkülözhetetlen az ifjúsági irodalom ismerete. Az ifjúsági olvasmány „tanesszközként” beiktatható, sőt beiktatandó a tanítási munkába. A gyermekkönyv nevelő hatása elvitathatatlan, ezért a pedagógusnak fontos teendői vannak a fiatalok olvasásának irányításában. Mindez szükségessé teszi, hogy a pedagógus jól ismerje azt az ifjúsági irodalmat, amelyet közvetíteni fog.

A gyűjtemény fejlesztésével másik – nem kevésbé fontos – célunk a kutatók támogatása. Az olvasáskutatással, a gyermekirodalommal foglalkozó szakemberek számára kívánunk olyan műhelyt teremteni, ahol együtt van a munkájukhoz szükséges teljes szakirodalom.

Van egy harmadik célunk is ezzel a gyűjteménnyel, bár ez sajnos csak régóta dédelgetett álom. Szeretnénk – főként erre a különgyűjteményre alapozva – létrehozni egy gyermekkönyvtárat a szakkönyvtáron belül. Olyan gyermekkönyvtárat képzelünk el, ahol lehetőség nyílna helybenolvasásra, nyelvtanulásra, gyermekfoglalkozások megtartására, kiállítások rendezésére és még sok egyéb, a gyermekeket vonzó tevékenység szervezésére.

A fenti célok összetettsége és sokszínűsége magyarázza azt, hogy a gyermek- és ifjúsági irodalom gyűjtőnevével jelzett különgyűjteményben több, jól elkülöníthető, tematikailag és műfajilag homogén állományrész van együtt.

Elsőként a klasszikus értelemben vett gyermekirodalmat kell említeni, azokat a műveket, amelyek a kisgyermekek, illetve a serdülő fiatalok számára készültek. A gyermekirodalom valójában a tankönyvek megjelenésével egykorú. A könyvnyomtatás és a könyvkiadás első századaiban az európai, s így a magyar gyermekirodalomban is nehéz szétválasztani az iskolai és a magánhasználatra szánt műveket. A tanversek, a tanító mesék, ábécés könyvek, olvasókönyvek egyaránt szolgálták az erkölcsi tanítást, az ismeretterjesztést és a „szórakoztatást”. Az e korszakból származó munkák – éppen, mert ezeket tankönyvként használták – könyvtárunk tankönyv-külongyűjteményében kerültek elhelyezésre.

A gyermek- és ifjúsági különgyűjtemény legrégibb darabjai a 18. század második feléből valók, amikor megjelennek azok a „valódi” gyermekkönyvek, amelyek már nemcsak a pedagógiai célkitűzéseket veszik figyelembe, hanem kimondottan a gyermek szórakoztatására, érdeklődési körének és igényeinek kielégítésére íródnak.

A szakirodalom a gyermekirodalom kezdetének *Francis Fénelon: Les aventures de Télémaque* és *Daniel Defoe: Robinson Crusoe* című művét tekinti. Bár

mindkettő felnőttek számára készült, megjelenésük után rövidesen az ifjúság kedvelt olvasmányai lettek, s ma már a gyermekirodalom klasszikus műveiként tartjuk őket számon. A legkorábbi könyvek különgyűjteményünkben is Fénelon és Defoe regényének különböző külföldi és hazai kiadásai, átdolgozásai.

A gyermekirodalom két nagy műfaji csoportba osztható: a szépirodalmi munkákra és az ismeretterjesztő irodalomra. Gyűjteményünkben mindkét műfaj közel azonos súllyal van jelen. Megtalálhatók benne a legkorábbi alkotásoktól egészen napjainkig a magyar és a világirodalom legszebb gyermekkönyvei, valamint a gyermekeknek készült lexikonok, enciklopédiák, kézikönyvek, a gyermekek tudományos ismereteinek bővítését szolgáló művek. Minden korszak jelentős (és kevésbé jelentős) hazai és külföldi kiadványa fellelhető ebben az állományban. A Magyarországon megjelent irodalom tekintetében teljesnek mondható a gyűjtés, de igen tekintélyes mennyiségű az idegen nyelvű irodalom is. (Az állomány mintegy harminc százaléka.) Eredeti nyelven olvashatók angol, dán, német, francia, olasz, lengyel, finn, román, cseh szerzők gyermekkönyvei és ismeretterjesztő munkái. Őrünk műveket a horvát, szerb, bosnyák, albán gyermekirodalomból is. Különösen értékes darabjai gyűjteményünknek a díjnyertes gyermek és ifjúsági művek. Teljességre törekedve gyűjtjük a hazai pályázatokon, kiállításokon díjazott munkákat, valamint a külföldön díjat nyert magyar és külföldi alkotásokat. Bár nem gyermekek számára készültek, de ebbe a gyűjteménybe kerültek a népköltészet jeles alkotásai, különböző népek, népcsoportok mítoszai, mondái is.

A szépirodalmi állományrészben külön egységet képeznek a magyar és a világirodalom klasszikus művei, amelyek kötelező irodalomként, vagy ajánlott olvasmányként szerepelnek az oktatásban. Ezek a művek általában különböző sorozatokban jelentek meg. Ilyen sorozataink a *Jeles írók iskolai tára*, *Iskolai könyvtár*, *Diákkönyvtár*, *Tanulók könyvtára*, *Classiques Larousse*, *Les classiques*

A német Börsenblatt c. folyóiratból

Hatier, *Biblioteca scolarului, Školnaá biblioteka, Deutsche Textausgaben*, hogy csak a legfontosabbakat említsük.

Az OPKM folyóiratállományában helyeztük el a különböző korokból származó gyermekújságokat, képes hetilapokat, az ifjúsági egyesületek lapjait, az önképzőköri és diákújságokat. Ezek tehát jelenleg nem tartoznak a gyermek- és ifjúsági különgyűjteménybe, de egy későbbi időpontban – a gyermekkönyvtár megnyitásakor – ebbe az állományba kerülnek majd át ezek a kiadványok is.

A különgyűjtemény másik nagy egysége a gyermekirodalommal foglalkozó szakirodalom. Ez elsősorban a kutatómunkát segíti, de a pedagógusjelöltek, a gyakorol pedagógusok, az iskolai könyvtárosok számára is fontos állománnyal rendelkezik. A gyermek- és iskolai könyvtárakról szóló irodalomban egyaránt megtalálhatók az elméleti munkák, a gyűjteményszervezéssel, a könyvtári munkafolyamatokkal foglalkozó szakirodalom és olyan könyvtári alapjegyzékek, mintakatalógusok, amelyek hasznos útmutatóul szolgálnak a könyvtárosok számára.

A gyermek- és ifjúsági irodalmi különgyűjtemény feltártságáról, katalógusairól, azok szerkezetéről *Gráber Jánosné* írt részletes tanulmányt a könyvtár 1984-ben kiadott évkönyvében. Az azóta eltelt időszakban a feldolgozási elvekben nem történt jelentős változás. Újdonság azonban az, hogy – az OPKM átfogó számítástechnikai fejlesztési programjával összhangban – 1989 januárja óta a különgyűjteménybe tartozó dokumentumok feldolgozását is számítógépen végezzük, és a rekordokat archíváljuk egy később kialakítandó adatbázis számára.

Talán az eddig elmondottakból is kitűnik, hogy könyvtárunk valóban értékes és összetétele szempontjából országosan is egyedülálló gyermekirodalmi gyűjteménnyel rendelkezik. Éppen ezért különösen fájó számunkra, hogy súlyos elhelyezési gondjaink miatt ez az állományrész az elképzelhető legrosszabb körülmények között van. A mintegy 40 000 kötetből álló gyűjteményt csak külső „raktárban”, egy általános iskola pincéjében tudtuk elhelyezni. Ez igen megnehezíti mind az olvasó, mind a könyvtáros munkáját. Emellett a pinceraktárban az elemi állományvédelmi előírásokat sem tudjuk betartani. (Nem ritka eset, hogy a könyveket a pince fölötti konyhából lefolyó szennyvíztől csak fóliával és vödörrel tudjuk védeni).

Többször felcsillant már a remény, hogy a könyvtár önálló épületbe költözik, elhelyezésünk megoldódik. Ez nemcsak intézményünk számára, hanem a szakma egészére is jótékony hatással lenne. Az olvasáskutatás hazai kiválóságai például már évekkel ezelőtt fölvetették: végre szervezetileg is meg kellene teremteni hazánkban az ifjúsági irodalom és az olvasáskutatás központi műhelyét, s ennek éppen az OPKM keretei között kellene helyet biztosítani. Nagy örömünkre szolgált ez a javaslat, hiszen gyűjteményünk alapját jelenthetné a kutatásoknak. Ám mindaddig, amíg elhelyezésünk meg nem oldódik, képtelenek vagyunk a feladat vállalására. Oly sokszor bizakodtunk már: ilyenkor mindig részletes terveket készítettünk. Megterveztük azt a már régen megálmodott gyermekkönyvtárat is, ahol a gyűjtemény tágas helyiségben, szabadpolcon elhelyezve, barátságos és derűs környezetben fogadja ifjú és felnőtt olvasóit, kutatóit. Reméljük, sikerül megvalósítani terveinket, s nem páratlan gyűjteményünk helyrehozhatatlan pusztulásáról, hanem intézményünk nevéhez és hivatásához méltó küldetésnek teljesítéséről számolhatunk be.

Környei Márta

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete elnöksége – az alapszabály 8. § (3) bekezdés a) pontja értelmében – 1992. december 10-ére küldöttközgyűlést hívott össze az Országos Széchényi Könyvtár VI. emeleti előadótermébe. A küldöttek regisztrációja 9.30-kor, a küldöttközgyűlés 10.30-kor kezdődött.

A küldöttközgyűlés napirendje a következőképpen alakult: 1. az elnökség beszámolója 1991–1992-ről, 2. az ellenőrző bizottság beszámolója 1991–1992-ről, 3. tevékenységi elvek és irányok 1993–1994-re, 4. gazdálkodási irányelvek 1993–1994-re, 5. az alapszabály módosítása, 6. az ellenőrző bizottság kiegészítése, 7. az új könyvtári törvény előkészületeinek állása (előadó *Sóron László*).

A napirend első, szünet előtti részén (1–6. napirendi pont) csak a küldöttek vehettek részt, a szünet után a közgyűlés nyitottá vált minden egyesületi tag, illetve érdeklődő előtt.

Az MKE küldöttközgyűléséről következő számunkban részletesen beszámolunk.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete és az Amszterdami Politechnikum Könyvtár- és Információtudományi Fakultása kétnapos szimpoziumot rendez 1993. január 12–13-án, az Országos Széchényi Könyvtárban. A szimpozium előzetes programja: *I. Holland előadások: Kamerman, Wim: Könyvtárpolitika és a közművelődési könyvtárak finanszírozása, Hagoort, Martien: A könyvtárak finanszírozásának új formái és a menedzsment információ, Nijboer, Jelke: Automatizált könyvtári rendszerek Hollandiában, Poell, Pierre: Könyvismertetések CD-ROM-on, Bruyns, Ruud: A könyvtárosok társadalmi képe és státusa Hollandiában és Magyarországon, ? : Közhasznú információs szolgáltatások a könyvtárakban. II. Magyar előadások: Papp István: Könyvtárpolitika és a közművelődési könyvtárak finanszírozása Magyarországon, Horváth Tibor: Az automatizáció helyzete a közművelődési könyvtárakban, Halász Béla: Innováció a magyar könyvtárakban, Kappel János: Városi könyvtárak egy változó társadalomban, Pálvölgyi Mihály: Hogyan készítik fel a könyvtárosképző intézetek hallgatóikat társadalmi szerepeikre?, Nagy Attila: Írni-olvasni tudás és az olvasás Magyarországon.*

A szimpozium első vagy második napján a holland fél baráti találkozón látja vendégül a résztvevőket.

A szimpozion munkanyelve az angol, se szimultán, se követő tolmácsolásra nincsen mód. A holland csoportban mintegy 15 gyakorló könyvtáros és 30 főiskolai hallgató foglal helyet, a szervezők azt szeretnék, ha a magyar csoport összetételében is szép számmal szerepelnének egyetemi és főiskolai hallgatók, vagy legalábbis fiatal könyvtárosok. (Az egyetemi és főiskolai hallgatók útiköltségét az MKE fedezi).

A *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* a szimpozionról természetesen részletesen be fog számolni.

A **Könyvtári és Informatikai Kamara** a Magyar Kulturális Kamara támogatásával szakmai napot rendezett 1992. december 2-án az Országos Széchényi Könyvtár VI. emeleti előadótermében. A szakmai napon *A kultúrafinanszírozás lehetőségei megoldásai, a várható nonprofit szabályozás értelmezése* címmel dr. Harsányi László, a Gazdaságkutató Rt. igazgatója, valamint, *A Művelődési és Közoktatási Minisztérium elképzelése az intézmények finanszírozásáról, illetve a várható nonprofit szabályozás alkalmazásáról* címmel Gábor József helyettes államtitkár tartott előadást.

Újszászy Kálmánnak, a Tiszán inneni Református Egyház Tudományos Gyűjteményei nyugalmazott igazgatójának, életútja elismeréseként, 90. születésnapján, a Magyar Köztársaság Érdemrend Középkeresztjét nyújtotta át Fekete György kultuszminiszteriumi helyettes államtitkár.

Újszászy Kálmán 1902. december 13-án született Budapesten. Sárospatakon, Glasgow-ban, Bazelben, Athénben tanult teológiát. Hét évtizeden keresztül élt Sárospatakon, ahol volt vallástanár, teológiai tanár, a Tiszán inneni Református Egyházkerület főkönyvtárosa, majd az Országos Református Gyűjteményi Tanács elnöke. A magyar művelődés- és egy-

háztörténet kiemelkedő jelentőségű, nagymunkásságú alakját szaklapok méltatták és fogják méltatni. Mi a magyar könyvtárosok nevében gratulálunk „kollégánknak”, mesterünknek, szakmánk igazán nagy öregjének.

A **Könyv, Könyvtár, Könyvtáros** jelen számában Vincze László (Marosvásárhely, Str. Magarei nr. 32. ap. 9.) linó metszetű könyvjegyei láthatók. A fiatal alkotóművész könyvjegyei és képgrafikái már több magyarországi kiállításon is sikert arattak, legutóbb a *Tapolca a kisgrafikában* című pályázaton nyert díjat.

„Gondolatok a könyvtárban” címmel „Festschrift” jelent meg A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei című sorozatban (az új folyam 30., az egész 105. számaként). A Festschrift (nem német nyelvű országokban is így nevezik e műfajt) valamely nagy ember, tudós, professor, iskolateremtő egyéniség ünneplésére-köszöntésére összeállított tanulmánykötet. A Festschriftok túlnyomó többsége alapvetően fontos tudományos publikáció, hiszen a nagy tudós legjobb tanítványai szokták megtölteni legjobb írásaikkal, vagyis s tudományszak, szakterület java alkotásaival. Így történt ez most is. Rózsa Györgynek, a tudományok nagydoktorának, az MTA Könyvtára főigazgatójának 70. születésnapja alkalmából jelent meg a kötet, és persze nem Rózsa Györgyöt méltató írásművek gyűjteménye, hanem szuverén tudományos-szakirodalmi íráások, tanulmányoké. A szerzők nem mesterüket méltatják benne, hanem – legsajátabb területeik problémáiról szólva – azt mutatják be mintegy, hogy milyen eredményeket értek el Rózsa „iskolájában”. De „leadják” az ilyenféle kötetekben olyanok is a névjegyüket, írásaikat, akik a szó szoros értelmében nem tanítványok,

„csak” tisztelők. Ezúttal olyan nemzetközi híró és rangú tudósok is megtisztelték az ünnepet, mint *Robert Estivals, Thomas Kabdebo, Maurice B. Line* vagy *Jean Meyriat*, hogy csak néhányukat említsük. De persze szerepelnek a hazai tanítványok, valamint az önálló, sajátarcú, jelentős tudósok és szakemberek: *F. Csanak Dóra, Fekete Gézáné, Rozsondai Marianne, Braun Tibor, Schubert András, Zsindely Sándor* stb. Ehhez képest a kötet kitűnő, úttörő jellegű tudományos írások, szaktanulmányok ragyogó gyűjteménye, amelyben szó esik (még hozzá súlyos, megkerülhetetlen szó és szavak) az akadémiai könyvtár történetéről, egyes részle-

gek tudományos tevékenységéről csakúgy, mint a külföldi társintézmények projektjeiről és problémáiról, a könyvtári technológiáról csakúgy, mint a bibliológiáról, a könyvtári számítógépesítésről, komparisztikai kutatások eredményeiről vagy a kooperáció kérdéseiről. Fontos, megkerülhetetlen tanulmánygyűjtemény, gazdag tartalmú, hatalmas horizontot át-fogó kötet, amelynek minden könyvtári szakember keze ügyében kell lennie. Persze – és ez nemcsak a szerzőkre, Rózsára is jellemző – aki olvasni kívánja, jó ha tud az anyanyelvén kívül angolul és franciául is. Dehát bizonyos szellemi szint fölött ez amúgy is kötelező. (MTAK, Bp. 1992.)

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Az *Eseménynaptár* című periodika, illetve kiállítási segédanyag immár XXXI. évfolyamába lép. A negyedévenként megjelenő – megemlékező kisesszéket, válogatott bibliográfiákat és képtáblákat közlő – folyóirat célja a magyar és az egyetemes kultúra maradandó, egyben időszerű értékeinek színvonalas közvetítése.

Az OSZK-KMK és a Könyvtárellátó Vállalat kiadványa a negyedév kimagasló évfordulós személyiségeinek, eseményeinek megünnepléséhez nyújt megbízható segítséget. A hazai és a nemzetközi tudományos élet, a történelem, a politika, a vallás, a művészetek, az irodalom, a művelődéstörténet rangos alakjainak és eseményeinek évfordulóiból széles körben válogatva közöl ismeretterjesztő cikkeket (számonként 10-et), hozzájuk kapcsolódó bibliográfiákat és kiállítási segédanyagot (számonként 20–24 db. A/4-es méretű képtáblát). Mindezen felül évfordulónaptár formájában összeállítást ad közre a negyedév további fontos évfordulóiról (számonként 80–100-at).

Az *Eseménynaptár* nemcsak a könyvtári munkában hasznosítható, művelődési intézmények, olvasókörök, szerkesztőségek, kulturális vállalkozások segítésére is alkalmas; ugyanígy ötletadó és információforrás lehet a sajtó munkatársainak, a tanároknak valamint a diákoknak; vetélkedőkön vagy tanulmányi versenyeken induló, pályamunkát készítő tanulóknak is segítője. Hasonlóképp felhasználható műsorok összeállításához, megnyitók, megemlékezések előkészítéséhez és tematikus anyaggyűjtésekhez.

Az *Eseménynaptár* előfizetési egy évre 1120,- Ft (számonként 280,- Ft). Megrendeléseiket várja a KÖNYVTÁRELLÁTÓ VÁLLALAT folyóirat expedíciója: 1134 Budapest, Váci út 19.